

Priloga 1

**Strategija skladnega upravljanja
državne meje
Republike Slovenije
(IBM Strategija)**

Kazalo

1. Uvod	3
1.1 Subjekti, koordinator	4
1.2 Geopolitično okolje: glavna tveganja	5
1.3 Misija/vizija/cilj, osnovni namen	6
2. Nadzor državne meje	6
2.1 Varovanje državne meje	7
2.2 Mejna kontrola	8
3. Analize tveganja	9
4. Sodelovanje med agencijami	10
4.1 Sodelovanje znotraj Republike Slovenije	10
4.2 Sodelovanje z državami članicami EU in schengenskega območja v koordinaciji agencije FRONTEX	11
4.3 Sodelovanje s tretjimi državami	12
5. Izravnalni ukrepi in ukrepi znotraj območja prostega gibanja	12
6. Vračanje	13
7. Izobraževanje in usposabljanje	14
8. Uporaba najnovejših tehnologij in mehanizmi solidarnosti	15
9. Človekove pravice in temeljne svoboščine	16
10. Nadzor kakovosti	17
11. Zaščita in reševanje na morju	18
SEZNAM KRATIC	19

1. Uvod

Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L št. 295 z dne 14. 11. 2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: uredba FRONTEX) vzpostavlja model IBM kot zavezujoči del zakonodaje EU za vse države članice. Evropska komisija glede na razvoj dogodkov in politične smernice dopolnjuje glavne elemente za razvoj in pripravo evropske IBM strategije. Strategija upošteva tudi smernice Sveta EU povezane z razvojem IBM v državah članicah EU. Za razvoj IBM strategije na ravni EU je odgovorna agencija FRONTEX, ki je v sodelovanju z državami članicami pripravila TO EIBM.

Vsaka država članica na podlagi zgoraj navedenih dokumentov pripravi nacionalno IBM strategijo, ki zajema vseh 12 strateških komponent, navedenih v 3. členu uredbe FRONTEX, in hkrati upošteva tudi elemente EU IBM strategije, ki jo pripravi agencija FRONTEX.

Nacionalno IBM strategijo Republike Slovenije pripravi policija, v sodelovanju z vsemi ministrstvi in njihovimi organi, ki so v svojih pristojnostih vključeni v sistem upravljanja državne meje. Nacionalna IBM strategija bo sledila konceptu EIBM strategije. Usmerjena je k pospešitvi potrebnih postopkov, modernizaciji in izboljšanju izmenjave informacij, predvsem pa k boljšemu sodelovanju z agencijo FRONTEX in drugimi državami članicami.

Pristojni organi za izvajanje nacionalne IBM strategije so s svojimi aktivnostmi, povezanimi z nadzorom zunanje schengenske meje, izvajanjem izravnalnih ukrepov na notranjih schengenskih mejah in sodelovanjem v operativnih aktivnostih agencije FRONTEX, del Evropske mejne in obalne straže.

Strategija se pripravlja, dopolnjuje ali spreminja v skladu z ugotovitvami letnih analiz tveganja na področju nedovoljenih migracij in tujcev vsakih pet let oz. po potrebi. Ko se bo Republika Hrvaška pridružila schengenskemu območju, se bo pripravila nova strategija, saj se bodo določene okoliščine nadzora državne meje bistveno spremenile.

Zakonska osnova

Poleg uredb EU in drugih pravnih aktov EU se za varovanje državne meje, mejno kontrolo in odkrivanje in preiskovanje čezmejne kriminalitete in vračanje nezakonito prebivajočih tujcev uporabljajo tudi:

- Strategija Vlade RS na področju migracij,
- Resolucije o migracijski politiki,
- Zakon o nadzoru državne meje,
- Zakon o nalogah in pooblastilih policije,
- Zakon o organiziranosti in delu v policiji,
- Zakon o tujcih,
- Zakon o mednarodni zaščiti,
- Zakon o obrambi,
- Zakon o službi v Slovenski vojski,
- Zakon o zunanjih zadevah,
- Zakon o finančni upravi,
- Kazenski zakonik in Zakon o kazenskem postopku,
- Zakon o prekrških in
- različne bilateralne, trilateralne ali multilateralne mednarodne pogodbe.

1.1 Subjekti, koordinator

Policija, organ v sestavi MNZ, je glavni koordinator za implementacijo strategije. V okviru notranje organizacije je za implementacijo strategije in koordinacijo aktivnosti odgovoren SMP. Za implementacijo te strategije bo vzpostavljena medresorska delovna skupina. Sestavljali jo bodo predstavniki vseh služb, ki sodelujejo pri implementaciji.

Člani medresorske delovne skupine so v okviru svojih kompetenc in nalog za namene te strategije pristojni za izvajanje aktivnosti, kot izhaja iz nadaljevanja.

Policija v sodelovanju s posamezniki in skupnostmi ter drugimi organi, organizacijami in institucijami zagotavlja varnost ljudi in premoženja, preprečuje, odkriva in preiskuje prekrške in kazniva dejanja, vzdržuje javni red in mir, nadzoruje državno mejo, nastanjuje, vrača in odstranjuje nezakonite migrante ter ureja in nadzira cestni promet.

FURS je v osnovi pristojen za pobiranje davkov, prispevkov za socialno varnost, carin, trošarin in drugih dajatev. Z določenimi ukrepi zagotavlja družbi in posameznikom varnost in zaščito, med drugim tudi z dejavnostmi za preprečevanje tihotapljenja prepovedanih snovi in ponaredkov ter z izvajanjem nadzora v prometu.

URSP opravlja upravne in strokovne naloge na področju pomorstva in pristaniške infrastrukture, nadzira red v pristaniščih, preostalih delih teritorialnega morja in notranjih morskih vodah. Nadzira varnost plovbe ter opravljanje pomorskega prometa in vzdrževanje objektov za varnost plovbe in plovnih poti. Opravlja tudi inšpekcijski nadzor nad izvajanjem predpisov na področju morskega prometa in pristaniške infrastrukture ter nad izvajanjem predpisov, ki urejajo plovbo po celinskih vodah.

SV lahko sodeluje s policijo pri širšem varovanju državne meje v notranjosti državnega ozemlja skladno z načrti in po predhodni odločitvi vlade.

UOIM zagotavlja nastanitev, oskrbo in psihosocialno podporo prosilcem za mednarodno zaščito ter integracijo oseb s priznano mednarodno zaščito.

MNZ izvaja naloge za zagotavljanje javne varnosti v državi, usmerja in nadzira delo policije ter zagotavlja učinkovito in strokovno opravljanje upravnih nalog na področju migracij in naturalizacije tujcev, izdaje potovalnih dokumentov, prijave prebivališča, pridobitve državljanstva Republike Slovenije ter varstva tajnih podatkov in varnostnega načrtovanja.

MDDSZ opravlja naloge iz pristojnosti pravic in obveznosti delavcev pri delu in iz dela ter izvaja politiko zaposlovanja doma in v tujini, preprečevanje dela in zaposlovanja na črno ter družinsko in demografsko politiko.

MP opravlja naloge sistemskega urejanja omejevanja korupcije, sodnih postopkov, alternativnega reševanja sporov, izvrševanja kazenskih sankcij, varstva osebnih podatkov ter mednarodne pravne pomoči in mednarodnega pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah. Poleg tega usmerja druga ministrstva glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč, proučevanja ter načrtovanja uveljavljanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

MJU opravlja naloge s področja sistemskega urejanja organiziranosti in delovanja javnega sektorja, uslužbenskega in plačnega sistema v javnem sektorju ter upravnega poslovanja. V sodelovanju z drugimi resorji si prizadeva za odpravo administrativnih ovir in izboljšanje kakovosti javne uprave. Na sistemski ravni so na MJU odgovorni za področje javnega naročanja, delovanje nevladnih organizacij in lokalne samouprave. Zagotavlja delovanje državnega komunikacijskega omrežja in podporo razvoju

elektronskih storitev ter je odgovorno za področje systemskega urejanja ravnanja s stvarnim premoženjem države.

SOVA je osrednja civilna obveščevalno-varnostna služba. Njene temeljne naloge so delovanje pri zaščiti nacionalnih interesov na varnostnem, političnem in gospodarskem področju oziroma zagotavljanje nacionalne varnosti. Spremlja tudi delovanje mednarodnih organiziranih kriminalnih skupin, ki s svojo aktivnostjo izvajajo in organizirajo nezakonite prehode državne meje Republike Slovenije.

OVS je obrambna obveščevalno-varnostna služba ministrstva, pristojnega za obrambo. Opravlja obveščevalne, protiobveščevalne in varnostne naloge na obrambnem področju.

Če je glede na stanje na terenu potrebno, so v delovno skupino lahko povabljeni tudi strokovnjaki iz drugih ministrstev, nevladnih organizacij ali subjekti civilnega prava. Medresorska delovna skupina, ki jo sestavljajo vodje področij, se sestane najmanj dvakrat letno in enkrat letno tudi pripravi poročilo o doseganju ciljev strategije, s katerim seznani Vlado Republike Slovenije.

Akcijski načrt, ki je priloga te strategije, predstavlja kriterije in način implementacije strategije in njenih strateških ciljev. Implementacija strategije je ocenjena v okviru redne in nenapovedane schengenske evalvacije. Nadzor nad izvajanjem strategije v pristojnosti policije se izvaja še v okviru rednih splošnih in strokovnih nadzorov v skladu z Zakonom o organiziranosti in delu policije in Pravili za izvajanje nadzora v policiji.

1.2 Geopolitično okolje: glavna tveganja

Republike Slovenija mora razviti koncept IBM v okviru trenutnih in pričakovanih nacionalnih varnostnih tveganj, groženj in izzivov ter ustreznih varnostnih analiz. Celovito razumevanje groženj, tveganj in izzivov bo prispevalo k učinkovitemu obvladovanju različnih oblik čezmejne kriminalitete.

Republika Slovenija je kot članica EU in schengenskega skupnega prostora geografsko na tranzitni poti z območja vzhodnega Sredozemlja, prek zahodnega Balkana, proti državam zahodne in severne Evrope. Migranti z območja vzhodnega Sredozemlja in zahodnega Balkana predstavljajo največje diaspore v državah zahodne Evrope. V zadnjem desetletju to migracijsko pot množično uporabljajo tudi migranti iz Centralne Azije in Bližnjega Vzhoda. Zaradi tega je promet potnikov in promet dobrin prek državne meje zelo velik čez vse leto. Promet potnikov na kopenskih mejnih prehodih se še zlasti poveča v času poletne sezone in ob vseh državnih praznikih. Ob tem je na navedeni migracijski poti tudi stalen pritisk nezakonitih migracij in tudi čezmejnega kriminala.

Vse sosednje države so članice EU in vse sosednje države, razen Hrvaške, so v skupnem schengenskem prostoru. Zaradi tega Republika Slovenija izvaja sistematično mejno kontrolo in varovanje državne meje na državni meji z Republiko Hrvaško na kopenski in morski meji. Republika Hrvaška že več let poskuša izpolniti tehnične pogoje in politično podporo za pridružitve v skupni schengenski prostor, čemur se mora Republika Slovenija ustrezno prilagajati. Prilagoditev se izvaja pri načrtovanju in vzdrževanju mejnih prehodov, komunikacijskih poti na obmejnem območju in številu kadra za nadzor državne meje. Za ta namen je v okviru policije organizirana posebna delovna skupina, ki pripravlja izvedbene postopke v primeru vstopa Republike Hrvaške v schengensko območje. To neposredno vpliva na kadrovske in organizacijske načrtovanje v policiji, kar pomeni velik izziv. Glede na dosedanje izkušnje je v primeru pridružitve Republike Hrvaške schengenskemu skupnemu prostoru v kratkem času treba izvesti obsežne, tudi pravno formalne postopke prerazporejanja zaposlenih in tehničnih sredstev v policiji. Pri tem Republika Slovenija preneha izvajati sistematično mejno kontrolo na kopenski državni meji, ki jo mora nadomestiti z ustreznimi organizacijskimi spremembami. Postopki in ukrepi za preprečevanje nezakonitih migracij se prilagodijo novonastalim razmeram. Na ostalih državnih mejah, tj. z Republiko Avstrijo, Republiko Italijo in Republiko Madžarsko, se izvajajo izravnalni ukrepi.

1.3 Misija/vizija/cilj, osnovni namen

IBM v Republiki Sloveniji je integriran v delo slovenske policije in vseh drugih, sodelujočih organov, kar omogoča pravočasno in ustrezno prilagajanje različnim vplivom in grožnjam pri nadzoru državne meje. Strategija skladnega upravljanja meja upošteva štiri stebri model upravljanja meja, ki zajema:

- aktivnosti v tretjih državah (izvornih in tranzitnih državah nezakonitih migracij), izmenjavo informacij in konzularne aktivnosti, povezane z vizumsko politiko in usposabljanjem pristojnih organov, s ciljem obvladovati nezakonite migracije v državah izvora;
- aktivnosti v sosednjih tretjih državah, ki vključujejo standardizirano sodelovanje med mejnimi službami in ustrezno izmenjavo informacij;
- aktivnosti na zunanjih mejah EU, ki vključujejo sistematično mejno kontrolo in odkrivanje kriminalitete na podlagi analiz tveganja;
- aktivnosti znotraj skupnega schengenskega območja (dodatne policijske kontrole na notranjih mejah, policijsko sodelovanje in analize tveganja, s ciljem preprečevati in obravnavati nezakonite migracij) in vračanje.

S to strategijo Republika Slovenija sledi strateškemu cilju TO EIBM:

- zmanjševati ranljivost na zunanjih mejah s pomočjo celovite situacijske slike;
- doseči varno, zavarovano in uspešno funkcioniranje zunanjih meja Evropske unije in
- stabilne zmožnosti Evropske mejne in obalne straže.

Implementacija IBM strategije v Republiki Sloveniji vključuje tudi uporabo optimalnega števila človeških virov, najnovejše tehnologije, modernih analitičnih orodij ter metodologije in izvajanje učinkovitih ukrepov za nadzor državne meje. Poleg človeških virov se za navedene naloge, kadar je to primerno in potrebno, uporabljajo tudi posebej izšolani psi in konji. Strategija solidarno in odgovorno prispeva k varnosti v skupnem schengenskem območju.

Policija se za potrebe varovanja državne meje in mejne kontrole zavzema za uporabo sodobnih visokotehnoloških programskih orodij za obvladovanje in uporabo policijske baze podatkov ter visokotehnoloških mobilnih in nepremičnih tehničnih naprav za nadzor meje in tudi pri delu v notranjosti (izravnalni ukrepi, nedovoljeno prebivanje in čezmejna kriminaliteta).

Cilji strategije:

- I. zagotavljati hiter pretok ljudi in blaga na mejnih prehodih ob upoštevanju vseh ukrepov in standardov za učinkovito izvajanje mejne kontrole;
- II. obvladovati nezakonite migracije na zunanjih in tudi na notranjih schengenskih mejah naše države ter učinkovito izvajati meddržavne sporazume za vračanje oseb;
- III. uporabiti najnovejše tehnologije ter tehnična in druga sredstva za izvajanje mejne kontrole in varovanje državne meje;
- IV. zagotavljati ustrezno število človeških virov v skladu z obvezami pred vstopom v schengensko območje ter sproti usposabljeni in nadgrajevati znanja in veščine za varovanje državnih meja.

Splošna načela za opravljanje policijskega dela so razvidna iz Zakona o nalogah in pooblastilih policije ter Kodeksa policijske etike in kodeksov vedenja, ki ju je za svoje pripadnike pripravil FRONTEX.

2. Nadzor državne meje

Varovanje državne meje in mejno kontrolo izvaja policija z namenom učinkovitega zagotavljanja varnosti v Republiki Sloveniji in vseh državah članicah schengenskega prostora s tem, da preprečuje nezakonite migracije in vse elemente čezmejne kriminalitete. Izvajata se v skladu z enotnimi evropskimi standardi in strategijami. Policija mora s stalnim zaposlovanjem in usposabljanjem zagotavljati zadostno število usposobljenega kadra za opravljanje mejne kontrole in varovanja državne meje. Za nadzor državne

meje policija uporablja tudi službene pse in konje, ki se ustrezno usposabljaajo in uporabljajo v okoliščinah, ko je njihova uporaba najbolj smotrna in učinkovita.

SMP koordinira operativne aktivnosti za varovanje državne meje in mejne kontrole. Te operativne aktivnosti se izvajajo na podlagi analiz tveganja. Analize tveganja se pripravljajo trimesečno ali po potrebi, na vseh treh organizacijskih ravneh slovenske policije.

Za pripravo ustreznih ukrepov in analiz tveganja si policija redno izmenjuje statistične podatke in druge informacije s sosednjimi državami ter tudi z drugimi članicami EU in schengenskega območja in državami na migracijski poti proti Republiki Sloveniji. Policija si izmenjuje statistične informacije tudi z agencijo FRONTEX.

2.1 Varovanje državne meje

Varovanje 670 km (od tega 18,5 km morske meje) državne meje z Republiko Hrvaško, ki je hkrati zunanja meja skupnega schengenskega območja, za katero je odgovorna Republika Slovenija, opravlja policija. Državna kopenska meja je razdeljena na šest PU: Murska Sobota, Maribor, Celje, Novo mesto, Ljubljana in Koper. Za varovanje morske državne meje z Republiko Hrvaško je zadolžena PU Koper, za varovanje zračne državne meje pa so zadolžene PU Koper, PU Kranj in PU Maribor. Varovanje državne meje se izvaja v skladu s Strategijo varovanja državne meje.

Za potrebe varovanja državne meje policija uporablja najsodobnejše tehnične pripomočke in programsko orodje, ki pomeni učinkovito pomoč pri opazovanju težje dostopnih delov državne meje ali omogoča opazovanje večjega dela državne meje za daljše časovno obdobje. Policija razvija tudi računalniško programsko opremo za učinkovito obravnavanje nezakonitih migracij s ciljem doseči hitrejša in enostavnejša izvajanje postopkov s tujci ter pohitrili vnose in analiziranje podatkov, povezanih z varovanjem državne meje.

Policija organizira in vodi CT, v katerem so za najkrajši možen čas do odstranitve iz države nameščeni tujci, ki jih ni mogoče takoj vrniti sosednjim varnostnim organom ali takoj odstraniti iz države. Policija tudi zagotavlja ustrezen prevoz tujcev v CT. Policija v svojih načrtih dela ustrezno načrtuje in prilagaja nastanitvene kapacitete CT glede na pričakovano število tujcev. Če tujci v policijskem postopku izrazijo namero podati prošnjo za mednarodno zaščito, policija to namero sprejme in o tem obvesti UOIM, ki zagotovi ustrezno namestitev.

Z namenom obvladovanja množičnih nezakonitih migracij policija pripravi in usklajuje ter po potrebi dopolnjuje kontingentni načrt, ki vključuje organizacijske in postopkovne ukrepe za zagotavljanje obvladovanja tovrstnih oblik nezakonitih migracij. Medresorska delovna skupina za obvladovanje množičnih migracij, ki jo vodi UOIM, pripravlja nacionalni kontingentni načrt za namestitev in nastanitev tujcev. Organizacijo in postavitev tovrstnih kapacitet zagotavlja UOIM.

Policija pripravi predloge in utemeljitve za postavitev tehničnih ovir na državni meji, njen namen pri tem pa je učinkovito usmerjati nezakonite migracije in množične migracije lažje obvladovati. Pri tem policija prek izvajalcev tehničnih del skrbi za redno vzdrževanje in odpravljanje poškodb na tehničnih ovirah. Za to lahko najame tudi zunanje izvajalce.

Policija pri varovanju državne meje skladno z ustrezno nacionalno zakonodajo in veljavnimi sporazumi ter načrti sodeluje s SV. Ta naloge opravlja skladno z določili 37. člena ZObr, na podlagi Sklepa Vlade Republike Slovenije o sodelovanju SV pri širšem varovanju državne meje v notranjosti državnega ozemlja in pri varovanju določenih objektov ali območij ter Sklepa o določitvi pravil delovanja SV pri sodelovanju s policijo pri širšem varovanju državne meje ter pri varovanju določenih objektov ali območij. Sodelovanje SV s policijo pri varovanju državne meje poteka na podlagi skupnega operativno-taktičnega

načrta, ki vsebuje konkretne načine operativnega in taktičnega sodelovanja med policisti in pripadniki SV pri neposredni izvedbi nalog.

Če to zahtevajo varnostne razmere, lahko državni zbor na predlog vlade z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev odloči, da pripadniki Slovenske vojske, skupaj s policijo, izjemoma, pri širšem varovanju državne meje, v skladu z načrti in po predhodni odločitvi vlade, izvajajo tudi izjemna pooblastila, iz 37.a člena ZObr. Ukrep sme trajati največ tri mesece z možnostjo podaljšanja.

Spremljanje stanja na državnih mejah se izvaja na vseh treh ravneh organiziranosti policije. Na državni ravni stanje spremljata SMP in OKC GPU, na regionalni ravni OKC na vseh PU za svoje območje in na lokalni ravni vse policijske postaje, prav tako za svoje območje odgovornosti.

Strateški podcilji:

1. zagotavljati zadostne kapacitete za učinkovito varovanje državne meje, tako človeške vire kot tudi tehnična sredstva za varovanje državne meje;
2. zagotavljati zadostno število pripadnikov Slovenske vojske za sodelovanje s policijo pri širšem varovanju državne meje;
3. analizirati in razvijati tehnike in taktike ter metode varovanja državne meje v skladu z najsodobnejšimi in najučinkovitejšimi praksami v EU;
4. sistematično izmenjavati statistične in operativne informacije z državami na migracijski poti proti Republiki Sloveniji ter tudi z državami članicami EU in skupnega schengenskega prostora;
5. pripraviti in periodično testirati pripravljene kontingentne načrte v sodelovanju z vsemi drugimi sodelujočimi službami.

2.2 Mejna kontrola

Na mejnih prehodih policija opravlja mejno kontrolo v skladu z določili Zakonika o schengenskih mejah ter tako da omogoča ustrezno ravnovesje med varnim in pretočnim prometom potnikov, blaga in prevoznih sredstev. To velja za mejne prehode na kopenski, morski in zračni meji.

Policija si v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za izgradnjo in vzdrževanje mejnih prehodov, na kopenski meji in z lastniki oz. najemniki mednarodnih letališč in pristanišč prizadeva prilagoditi velikost mejnih prehodov številu pričakovanih potnikov in prevoznih sredstev ter tudi uporabi novih tehnoloških rešitev za opravljanje mejne kontrole. Pri tem je vključena tudi uporaba tehničnih rešitev za samostojno avtomatsko mejno kontrolo. Za učinkovito izrabo človeških in infrastrukturnih virov ter tehničnih sredstev vsak mejni prehod pripravlja periodične analize tveganja, katerih rezultati se upoštevajo pri načrtovanju aktivnosti na mejnih prehodih.

Za preprečevane pojavnih oblik čezmejne kriminalitete sta pristojna policija in FURS. Pri obravnavi kaznivih dejanj na mejni kontroli je policija organizirana na način, ki omogoča odkrivanje, preiskovanje, dokazovanje in pregon kaznivih dejanj. Policija skrbi za ustrezno uporabo znanj in tehničnih sredstev za identificiranje kaznivih dejanj čezmejne kriminalitete na državni meji. Kaznivo dejanje po odkritju prevzamejo v obravnavo policisti s specialističnim znanjem za preiskovanje in dokazovanje kaznivih dejanj, ki se delijo na dve ravni. Na mejnih prehodih in v skupinah za varovanje meje so to policisti kriminalisti, ki samostojno obravnavajo vsa kazniva dejanja, ki po katalogu kaznivih dejanj in dogodkov ne spadajo med kazniva dejanja, pri katerih ogled kraja dejanja in nadaljnjo preiskovanje prevzamejo in vodijo kriminalisti sektorja kriminalistične policije (SKP) PU. Kriminalisti, skladno z navedenim katalogom, prevzamejo v preiskovanje zahtevnejša kazniva dejanja. FURS v okviru opravljanja nalog zaznava kazniva dejanja, povezana s tihotapstvom blaga in utajo dajatev, v okviru nalog po Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno pa posledično odkriva tudi nezakonito prebivanje v državi. V zvezi z varnostjo bo FURS znotraj uvoznega kontrolnega carinskega sistema ICS2 izvajal postopke za odkrivanje in preprečevanje terorističnih groženj, ki se pojavljajo pri vnosu blaga na področje EU.

Pristojni organi pri svojem delu vsakodnevno sodelujejo z izmenjavo operativnih informacij in pri skupnem organiziranju usposabljanj.

Policija bo zagotovila pravočasno združljivost svojega informacijskega sistema z podatkovnimi bazami EU, ki zajemajo evidentiranje vstopov in izstopov vseh tretjih državljanov na območje EU (SIS, SVI, ETIAS in API). Za zagotavljanje potrebnih tehničnih pogojev se bo policija kadrovske in tehnične nadgradila. Izrabljene bodo vse možnosti sofinanciranja iz ustreznih strukturnih skladov EU in načrtovana dodatna nacionalna sredstva za zagotavljanje tehnične ustreznosti. Tako bodo na vse mejne prehode nameščeni ustrezna tehnična sredstva, kot so optični čitalniki, kamere za zajem fotografij, programska oprema in podobno, ki omogočajo učinkovito implementacijo novih sistemov za zagotavljanje mejne kontrole v skladu s standardi EU. Pri tem bo policija zagotovila ustrezno usposabljanje za učinkovito uporabo vseh razpoložljivih podatkovnih baz.

Policija prav tako zagotavlja ustrezno opremo in usposobljenost policistov pri odkrivanju čezmejne kriminalitete. Pri tem sodeluje z upravnim organom FURS, pristojnim za carinske zadeve, na način skupnih kontrol, izmenjave informacij in izkušenj ter z uporabo specialističnih znanj in dostopov do podatkov.

Strateški podcilji:

6. razvijati funkcionalnosti mejnih prehodov in zagotavljati zadostno število človeških virov in tehnične opreme za opravljanje mejne kontrole, ki omogoča ravnovesje med stopnjo varnosti v državi in EU ter pretočnostjo prometa na mejnih prehodih;
7. zagotavljati ustrezno povezavo in dostopnost do vseh baz podatkov, potrebnih za uspešno opravljanje mejne kontrole;
8. učinkovito odkrivati kazniva dejanja čezmejne kriminalitete in njihovih storilcev pri opravljanju mejne kontrole, s poudarkom na odkrivanju oseb, skritih v vozilih, trgovine z ljudmi in tihotapljenja oseb ter na drugih oblikah čezmejne kriminalitete, vključno z odkrivanjem zlorab listin in odkrivanjem ukradenih vozil;
9. pravočasna in ustrezna implementacija SVI in ETIAS, tako tehnična kot tudi praktična.

3. Analize tveganja

Analize tveganja se izdelujejo zaradi podpore pri sprejemanju odločitev in vodenju na vseh treh organizacijskih ravneh policije. S tem se omogoča učinkovita uporaba vseh razpoložljivih virov za učinkovito izvajanje ukrepov nadzora državne meje tam, kjer je to najbolj potrebno, in na način, ki je najbolj ustrezen za učinkovito ukrepanje na državni meji in/ali v notranosti države. S tem namenom je na lokalni ravni najmanj ena oseba zadolžena za izdelavo analiz tveganja v posamezni policijski enoti. Na regionalni in državni ravni sta za izdelavo analiz tveganja zadolženi najmanj dve osebi v organizacijski enoti.

Analize tveganja se izdelujejo v skladu z Navodilom za pripravo analiz tveganja pri čezmejni kriminaliteti in nedovoljenih migracijah, pripravljenim na podlagi modela CIRAM. Policija konstruktivno in odgovorno prispeva k razvoju in implementaciji CIRAM na ravni države in tudi v celotni EU, s tem da sodeluje v različnih forumih v okviru agencije FRONTEX. Pri tem policija sodeluje tudi pri izdelavi in izvajanju programa usposabljanja za analitike CIRAM v EU in tretjih državah, partnericah agencije FRONTEX. Policija izvaja periodična usposabljanja za policiste, ki pripravljajo in/ali sodelujejo v pripravi analiz tveganja.

Policija sodeluje pri izvajanju analize tveganja na podlagi predhodnih informacij o zračnem tovoru pred natovarjanjem (PLACI), katere cilj je poiskati in preprečiti eksplozivno ali zažigalno napravo, skrito v blagu, ki se vnaša na območje EU. FURS navedeno analizo izvaja znotraj evropskega uvoznega kontrolnega carinskega sistema ICS2.

Na državni in regionalni ravni periodično pripravljajo analize tveganja na področju nezakonitih migracij in čezmejne kriminalitete. Pri tem se pripravljajo tudi matrice najpomembnejših tveganj. Policijske enote na lokalni ravni poleg analize tveganja pripravljajo še profile tveganj, ki se osvežujejo najmanj vsake tri mesece oz. po potrebi.

Pripravljene analize tveganja se posredujejo horizontalno sosednjim policijskim enotam in tudi vertikalno. Najpomembnejše ugotovitve analitičnih poročil agencije FRONTEX se vključijo v analize tveganja na državni in po potrebi tudi na regionalni ravni. Poleg tega se analize tveganja na državni ravni pripravijo tudi za vse druge državne organe, ki neposredno ali posredno sodelujejo pri nadzoru državne meje ali postopkih s tujci.

Strateška podcilja:

10. usklajevati in implementirati najnovejša določila modela CIRAM;
11. učinkovito identificirati tveganja, operativno se odzvati na pričakovana tveganja ter uporabiti profile tveganja pri načrtovanju in izvajanju ukrepov za nadzor meje.

4. Sodelovanje med agencijami

Namen sodelovanja med vsemi državnimi organi, ki sodelujejo pri nadzoru državne meje ali postopkih s tujci v Republiki Sloveniji, je ustvarjanje dodane vrednosti s skupnim delovanjem, kjer je to potrebno, na najbolj primeren način in z uporabo najboljših razpoložljivih tehničnih sredstev.

Sodelovanje poteka z redno izmenjavo informacij med deležniki, s sodelovanjem v skupnih poostrenih nadzorih in akcijah na državni meji in v notranjosti države ter pri zagotavljanju pomoči ob izvajanju rednih nalog.

Slovenska policija sodeluje tudi z drugimi agencijami, kot so PCC SEE, DCAF, IPA, FRONTEX, v skladu z bilateralnimi sporazumi pa tudi z drugimi agencijami in policijami v tretjih državah.

4.1 Sodelovanje znotraj Republike Slovenije

Sodelovanje med policijo in FURS je opredeljeno v sporazumu o medsebojnem sodelovanju, protokolu o posredovanju informacij in podatkov, dogovoru o sodelovanju v postopkih davčne izvršbe, protokolu o sodelovanju na področju kinologije ter protokolu o sodelovanju pri izpopolnjevanju in usposabljanju. Predstavnik FURS je kot uradnik za zvezo stalno napoten v policijo z namenom hitrega posredovanja in izmenjave informacij med obema službama. Poleg tega policija in FURS skupaj načrtujeta in izvajata operativne aktivnosti na posameznih področjih na regionalni in lokalni ravni. FURS in policija skrbita za medsebojno sprotno obveščanje o odkritih kršitvah iz pristojnosti drugega organa. Za zagotavljanje varnosti ter odkrivanje in preprečevanje terorističnih groženj FURS s pomočjo podatkov in informacij policije in ostalih organov pregona pripravlja analizo tveganja na podlagi predhodnih informacij o tovoru pred natovarjanjem (PLACI), ki se izvaja v vseh DČ EU znotraj skupnega uvoznega kontrolnega carinskega sistema ICS2 za blago, iz tretjih držav namenjeno v EU.

Skladno s kontingentnim načrtom policija vodi in usklajuje delo drugih služb, vključenih v obvladovanje množičnih migracij. V sodelovanju z UOIM policija vodi in usklajuje delo v sprejemno-registracijskih centrih, ki jih zagotovi UOIM. UOIM tudi poskrbi za namestitvene kapacitete in vse za to potrebne življenjske potrebščine. Policija izvaja postopke s tujci, vključno z registracijo migrantov, prevozi tujcev v nastanitvene kapacitete, in izvaja njihovo vračanje. Operativni štabi se z namenom enotnega vodenja in usklajevanja ter neposredne izmenjave podatkov po potrebi oblikujejo na policijskih upravah in generalni policijski upravi.

Za potrebe neodvisnega opazovanja ter spremljanja zakonitosti in humanosti postopkov s tujci, ki nezakonito vstopijo v državo, policija pogodbeno sodeluje z nevladnimi organizacijami. Nevladne organizacije se vključijo tudi v spremljanje postopkov vračanja.

Strateški podcilji:

12. zagotavljati zakonske in podzakonske podlage za tvorno sodelovanje med vsemi službami, v različnih okoliščinah odgovornimi za nadzor državne meje;
13. doseči stalno sodelovanje med policijo in FURS pri načrtovanju in izvajanju operativnih nalog;
14. izvesti praktični preizkus usklajenosti delovanja vseh služb v primeru aktiviranja kontingentnega načrta.

4.2 Sodelovanje z državami članicami EU in schengenskega območja v koordinaciji agencije FRONTEX

Namen sodelovanja med državami članicami EU in schengenskega območja v okviru aktivnosti FRONTEX je solidarno prispevati k varnosti v EU in schengenskem skupnem prostoru. Pri tem se izmenjujejo najboljše prakse in osvežene informacije med vsemi državami, kar prispeva k boljši situacijski sliki ter boljšemu razumevanju varnostnih razmer na zunanjih mejah EU in tudi v posameznih državah članicah. Vse navedeno pripomore k sprejemanju ustreznih ukrepov in priprav na morebiten razvoj različnih zakonitih in/ali nezakonitih migracijskih pojavov v Republiki Sloveniji.

Policija sodeluje v dejavnostih, ki jih koordinira agencija FRONTEX, ter zagotavlja ustrezne strokovne kadre in tehnična sredstva za udeležbo v okviru skupnih operacij in drugih operativnih aktivnosti. Policija prav tako zagotavlja ustrezno udeležbo v različnih delovnih skupinah za pripravo podlag za operativno sodelovanje in izmenjavo informacij ter v okviru upravnega odbora agencije. Sodelovanje v okviru skupnih operacij se izvaja na podlagi prednostnih interesov Republike Slovenije glede na razmere na zunanji meji EU.

Število napotenih policistov in tehničnih sredstev v operativne aktivnosti agencije FRONTEX je sorazmerno kadrovskim zmožnostim in razpoložljivosti tehničnih sredstev v Republiki Sloveniji. Policija se bo zavzemala za stalno prisotnost dveh do treh napotenih nacionalnih strokovnjakov v agenciji FRONTEX ter izpolnjevanje zavez o številu napotenih policistov v okviru določenih kvot v uredbi agencije FRONTEX in v skladu z vsakoletnimi dogovori.

Policija bilateralno sodeluje z vsemi štirimi sosednjimi državami in z vsemi državami zahodnega Balkana. S sosednjimi državami poteka sodelovanje na vseh treh organizacijskih ravneh policije. Na državni ravni so večkrat letno organizirani ločeni bilateralni ali multilateralni sestanki, na regionalni ravni pa bilateralni ali trilateralni sestanki. Na lokalni ravni poteka sodelovanje v okviru izmenjave informacij in usklajevanja operativnih aktivnosti, vključno z mešanimi patruljami. V okviru operativne izmenjave informacij in izkušenj policija zagotavlja stalno sodelovanje CPS v CPS Vrata Megvarje in Dolga vas ter sodelovanje pri razvoju in izboljšavah operativno-policijskega sodelovanja v EU in na območju zahodnega Balkana.

Strateška podcilja:

15. odgovorno in solidarno prispevati k varnosti na zunanjih mejah EU ter v skupnem schengenskem območju z redno udeležbo v koordiniranih aktivnostih na območju najbolj obremenjenih delov zunanje meje EU;
16. širiti in razvijati izmenjavo operativnih policijskih podatkov in informacij med državami članicami EU.

4.3 Sodelovanje s tretjimi državami

Namen sodelovanja s tretjimi državami (državami zunaj EU in schengenskega prostora) je pridobivanje informacij o morebitnih migracijskih tokovih in/ali čezmejni kriminaliteti proti Republiki Sloveniji, izmenjava statističnih in operativnih informacij in dobrih praks ter praktična implementacija bilateralnih in mednarodnih sporazumov o policijskem sodelovanju in sporazumov za vračanje.

Za področje nadzora meje je glavno interesno območje Republike Slovenije območje držav zahodnega Balkana. Sodelovanje z državami zahodnega Balkana temelji na sporazumih o policijskem sodelovanju. Poleg tega slovenska policija zagotavlja stalno prisotnost najmanj dveh uradnikov za zvezo na tem območju, kar omogoča stalen neposreden stik in boljšo izmenjavo operativnih informacij. Uradniki za zvezo so v stalnem stiku s službami, odgovornimi za nadzor meje, ter drugimi uradniki za zvezo držav članic EU in institucij EU. O svojih ugotovitvah in pridobljenih informacijah redno obveščajo policijo.

Sodelovanje s pristojnimi službami za nadzor meje se izvaja na ravni šefov mejnih policij. Za zagotavljanje pomoči pri obvladovanju povečanja migracij policija v dogovoru z državo gostiteljico pošilja tudi določeno število policistov na območje držav zahodnega Balkana. Slovenski policisti opravljajo operativne aktivnosti v koordinaciji in pod nadzorom policistov države gostiteljice.

Policija dejavno sodeluje pri projektih EU (TWINNING, TAIEX) za približevanje schengenskim standardom nadzora meje in izmenjavo izkušenj pri nadzoru meje. Poleg navedenega policija dejavno sodeluje tudi pri drugih pobudah za operativno sodelovanje in izmenjavo informacij z državami zahodnega Balkana v okviru PCC SEE in drugih mednarodnih forumov in organizacij.

Republika Slovenija se dejavno zavzema za sklepanje novih sporazumov za vračanje na ravni EU. Pri tem podpira pristop EU kot celote, saj tako lahko dosežemo največji učinek vračanja oseb v države izvora, v katerih EU promovira in financira različne programe za izboljšanje življenjskih standardov.

Strateška podcilja:

17. zagotavljati stalno prisotnost najmanj dveh uradnikov za zvezo na območju držav zahodnega Balkana;
18. dejavno sodelovati pri izboljšanju kapacitet za upravljanje meja v državah zahodnega Balkana.

5. Izravnalni ukrepi in ukrepi znotraj območja prostega gibanja

Namen izvajanja ukrepov na notranjih mejah in v notranjosti države je ugotavljanje nedovoljenega vstopa, preverjanje zakonitosti bivanja na ozemlju Republike Slovenije ter preprečevanje in odkrivanje nedovoljenih migracij in čezmejne kriminalitete.

Za izvajanje izravnalnih ukrepov, ki zagotavljajo učinkovito izvajanje naključnih kontrol na notranjih mejah držav članic skupnega schengenskega območja, Italije (280 km), Avstrije (318 km) in Madžarske (102 km) in na notranjih letih, so zadolžene PPIU in SENDM. Operativne aktivnosti izvajajo v skladu s konceptom izvajanja izravnalnih ukrepov v Republiki Sloveniji, ki se izvajajo samostojno, v sodelovanju z drugimi policijskimi enotami in drugimi državnimi organi.

Nadzor nad tujci v notranjosti države izvajajo vse policijske postaje v državi v skladu z usmeritvami. Dejavnosti se izvajajo periodično na podlagi analiz tveganja na regionalni in lokalni ravni. Operativne aktivnosti se po potrebi načrtujejo in izvajajo v sodelovanju z več policijskimi enotami, FURS in inšpekcijskimi službami.

Zakonsko določilo o obveznosti prijave naslova prebivališča za vse tujce, ki kratko- ali dolgoročno prebivajo v Republiki Sloveniji, je učinkovito orodje za preverjanje zlorab zakonitih načinov vstopa in

prebivanja v državi. Tovrstni podatki so vneseni v policijsko bazo podatkov, kar omogoča stalen in neposreden dostop do informacij o prijavljenem prebivanju tujcev. Policija ima prav tako neposreden dostop do baze podatkov dovoljenj za prebivanje in dela tujcev ter naslovov njihovih delodajalcev, kar se uporablja pri analizah tveganja.

Strateška podcilja:

19. dejavno sodelovati in razvijati operativne aktivnosti za izvajanje izravnalnih ukrepov na notranjih schengenskih mejah v okviru EU;
20. izvajati periodične nadzore zakonitosti prebivanja in dela tujcev ter učinkovito sodelovati s FURS in inšpekcijskimi službami pri načrtovanju in odkrivanju nezakonitih ravnanj.

6. Vračanje

Policija je pristojna za vračanje tujcev in nastanitev, ki nezakonito prebivajo ali so nezakonito vstopili v državo ter ne izpolnjujejo pogojev za vstop in bivanje v državi. Vračanje in nastanitev navedenih tujcev se izvede na podlagi odločbe. Tujce se vrača v države, prek katerih so vstopili v Republiko Slovenijo, in/ali kadar je to mogoče, v državo izvora. Vračanje tujcev, ki jih je po nezakonitem prestopu meje mogoče kmalu vrniti v sosednjo državo, se izvede na podlagi bilateralnih sporazumov za vračanje in sprejem tujcev. Vračanje v države izvora se izvaja v skladu z bilateralnimi in EU sporazumi za vračanje ter na podlagi mednarodne obveznosti vseh držav članic Združenih narodov o sprejemu lastnih državljanov.

Poleg policije lahko odločbe za vračanje v primerih zaključevanja drugih upravnih postopkov, povezanih z zakonitostjo prebivanja, izdajajo tudi upravne enote, ki o tem obvestijo pristojne policijske enote. UOIM pravočasno obvešča policijo o negativnih odločbah za mednarodno zaščito tujcev, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop in bivanje v državi. Policija prevzame tujce v nastanitvenih kapacitetah UOIM in nadaljuje postopek vračanja. Koordinacija in sodelovanje med pristojnimi organi se izvajata dvakrat letno v obliki delovnih sestankov, ki jih pripravi policija. Katera koli pristojna služba lahko zaradi operativnih potreb organizira dodatno usklajevanje skupnih aktivnosti.

Tujci, ki jih ni mogoče vrniti takoj in pri katerih obstaja možnost, da bodo vrnjeni v državo izvora, so nastanjeni v CT, ki ga upravlja policija. Republika Slovenija ima en CT, ki ga je mogoče povečati in/ali organizirati tudi na več lokacijah znotraj države. Širitev kapacitet CT se izvede v dogovoru z lokalno skupnostjo, kjer se tak objekt nahaja. Koordinacijo širitev kapacitet izvaja MNZ.

Vračanje izvede policija sama ali v sodelovanju z drugimi državami članicami EU v obliki skupnih letov, ki jih koordinira agencija FRONTEX. V okviru sodelovanja z agencijo FRONTEX policija dejavno sodeluje z izmenjavo informacij, udeležbo svojih policistov v skupnih operacijah, usposabljanjih ter drugih aktivnostih v državah članicah EU in tretjih državah.

Kadar je to mogoče, se vračanje izvede v okviru programa pomoči prostovoljnega vračanja (AVR), ki ga policija izvaja s pomočjo nevladnih služb in/ali organizacij. Policija za ta namen sklene poseben sporazum o sodelovanju v okviru programa, v katerem se določijo oblike in načini sodelovanja iz izvajanja programa AVR.

CT redno spremlja in analizira uspešnost vračanja v države izvora. Na podlagi tega načrtuje in izvaja ciljne aktivnosti z veleposlaništvu držav. Pri tem redno vzdržuje dobro sodelovanje z veleposlaništvu držav, v katere se vrača največ tujcev. Na podlagi uspešnosti vračanja in ugotovljenih težav pri vračanjih izvaja ciljne aktivnosti za izboljšavo učinkovitosti vračanja. Za povečanje učinkovitosti vračanja po potrebi sodeluje s pristojno službo MZZ, agencijo FRONTEX ter v okviru delovnih teles Sveta EU in strokovnih skupin pri Evropski komisiji.

Usposabljanje za izvajanje specifičnih znanj, povezanih z identifikacijo državljanstva, medkulturnega razumevanja in sporazumevanja ter prisilnega vračanja z letalom in sodelovanjem v skupnih operacijah agencije FRONTEX se izvajajo v skladu z akreditiranimi programi usposabljanja na nacionalni ravni in tudi v EU.

Republika Slovenija podpira sklepanje sporazumov EU za vračanje s tretjimi državami, predvsem glavnimi državami izvora tujcev, ki nezakonito vstopajo in prebivajo na območju držav članic EU. Sklepanje sporazumov za vračanje in njihova učinkovita implementacija, skupaj z ukrepi za izboljšavo življenjskega okolja v državah izvora, so pomemben dejavnik za preprečevanje nezakonitih migracij.

Policija je pristojna za izmenjavo statističnih podatkov o vračanjih v okviru aplikacije IRMA (angl. Irregular Migration Management Application). Pri tem odgovorno in solidarno prispeva pri razvoju in uporabnosti navedene aplikacije.

Nacionalni organi in drugi subjekti, vključeni v postopek vrnitve:

- MNZ in Policija,
- MZZ,
- MDDSZ,
- MZ,
- MIZŠ,
- Upravno sodišče Republike Slovenije,
- mednarodna ali druga nevladna organizacija za izvajanje programov prostovoljnega vračanja tujcev iz Republike Slovenije in reintegracijskih programov v državi vrnitve tujcev,
- pogodbeni stranka za izvajanje spremljanja odstranitve tujcev iz Republike Slovenije.

Strateški podcilji:

21. izvesti uspešno vračanje čim večjega števila tujcev, ki nezakonito prebivajo ali so nezakonito vstopili v državo;
22. določiti in izvesti pripravljalne aktivnosti za dodatne kapacitete, potrebne za nastanitev povečanega števila tujcev, ki jih je treba namestiti v CT;
23. nadgraditi in razširiti sodelovanje z agencijo FRONTEX na področju predvritvenih aktivnosti, vračanja (skupne operacije vračanja) in povrnitvenih aktivnosti;
24. zagotavljati ustrezne rešitve za nastanitev mladoletnikov brez spremstva zunaj specializiranih prostorov za omejitve gibanja;
25. vzpostaviti in izboljšati učinkovito, stabilno in operativno sodelovanje s tujimi konzularnimi predstavništvi in pristojnimi organi za priseljevanje v državi tujčevega izvora z namenom identifikacije tujcev in pridobitve potnih listin za vračanje tujcev ter zagotovitev hitrih in uspešnih odstranitvev;
26. spodbujati prostovoljno vrnitev in pomagati nevladnim in drugim organizacijam pri izvajanju reintegracijskih programov v državi izvora tujca;
27. iskati učinkovite alternative omejevanja svobode gibanja v postopku vračanja;
28. nadgraditi vračanje tujcev v okviru sklada AMIF, ki zajema nastanitvene kapacitete za tujce v postopkih vračanja, administrativne postopke, priprave na vračanje, vračanje tujcev, reintegracijo v državi izvora in druge ukrepe v zvezi z vračanjem.

7. Izobraževanje in usposabljanje

Namen izobraževanja in usposabljanja policistov za nadzor državne meje je zagotoviti poznavanje mednarodnih, evropskih in nacionalnih zakonskih okvirov, taktik in metodik nadzora državne meje, poznavanje in uporabo specialističnih znanj za odkrivanje kaznivih dejanj, vezanih na čezmejno kriminaliteto in nezakonito prebivanje, ter uporabo tehničnih sredstev. Osnovno izobraževanje se izvaja

na državni ravni, specialistična usposabljanja in izpopolnjevanja pa se izvajajo na vseh treh organizacijskih ravneh policije (državni, regionalni in lokalni).

Na državni ravni Policijska akademija izvaja osnovno izobraževanje za poklic policista, kar zajema tudi znanja, potrebna za osnovno opravljanje nadzora meje, in temeljne človekove pravice. Osnovno izobraževanje policistov je usklajeno s CCC. Sistem izobraževanja in usposabljanja v policiji vključuje poklicne standarde kvalifikacij za specialistično usposabljanje in izpopolnjevanje na podlagi SQF.

Specialistična usposabljanja se izvajajo na vseh treh organizacijskih ravneh policije. Na državni ravni se opravljajo redna usposabljanja za opravljanje mejne kontrole, vodij izmen, strokovnjakov za odkrivanje ponarejenih (potovalnih) dokumentov, strokovnjakov za odkrivanje ukradenih vozil, analize tveganja, opazovanje državne meje iz helikopterja in opravljanje razgovorov s tujci. Na regionalni in lokalni ravni se izvajajo obnovitvena usposabljanja iz navedenih tematik. Dodatno se organizirajo tudi druga usposabljanja glede na izkazane ali ugotovljene potrebe po novih ali obnovitvenih usposabljanjih. Usposabljanja na regionalni in lokalni ravni koordinirajo multiplikatorji z vseh treh ravni.

Poleg tega se slovenski policisti udeležujejo specialističnih usposabljanj v organizaciji agencije FRONTEX in CEPOL ter SEPA, na katerih sodelujejo tudi kot izvajalci usposabljanj. Policijska akademija je partnerska akademija agencij FRONTEX, CEPOL in SEPA, kar predstavlja soodgovorno sodelovanje pri uresničevanju SQF z dimenzijo EU.

Poleg permanentnega usposabljanja policistov policija zagotavlja tudi stalno usposabljanje službenih psov in konjev ter njihovih vodnikov. V ta namen je organizirana specializirana enota za usposabljanje vodnikov službenih psov in službenih konjev, ki v okviru potreb policije, načrtuje in izvaja usposabljanja. Za izvajanje nalog s službenimi konji sta organizirani dve specializirani enoti konjeniške policije, ki zagotavljata usposabljanje službenih konj in njihovih vodnikov v okviru potreb policije.

Policija zagotavlja tudi izvajanje osnovnega usposabljanja in rednih obnavljanj znanja za uslužbence FURS za uporabo prisilnih sredstev in strelnega orožja ter ustavljanje prevoznih sredstev v cestnem prometu. Zagotavlja tudi službene pse za specialistično uporabo (odkrivanje prepovedanih drog in tobaka ter tobačnih izdelkov) ter izvaja pripadajoča osnovna in druga usposabljanja vodnikov službenih psov FURS. Policija in FURS si izmenjujeta znanja in izkušnje tudi na drugih ustreznih področjih.

Policija prav tako v sodelovanju s SV zagotavlja usposabljanje pripadnikov SV, ki so sodelujejo pri varovanju državne meje na podlagi določil 37. člena ZObr, na podlagi Sklepa Vlade Republike Slovenije o sodelovanju SV pri širšem varovanju državne meje v notranjosti državnega ozemlja in pri varovanju določenih objektov ali območij ter Sklepa o določitvi pravil delovanja SV pri sodelovanju s policijo pri širšem varovanju državne meje ter pri varovanju določenih objektov ali območij.

Strateška podcilja:

29. zagotavljati sistematično izobraževanje za vse nove policiste ter nadaljevati obnovitvena in nova usposabljanja prek celotnega obdobja poklicne kariere;
30. dejavno sodelovati pri razvoju in izvajanju specialističnih usposabljanj na ravni EU ter tudi na regionalni in nacionalni ravni.

8. Uporaba najnovejših tehnologij in mehanizmi solidarnosti

Z razvojem novih tehnologij in materialov je treba stalno spodbujati in omogočati nadaljnji razvoj novih, sodobnih in učinkovitih tehničnih rešitev, ki omogočajo učinkovitejši nadzor državne meje. Republika Slovenija zagotavlja prosto gospodarsko dejavnost in finančno spodbuja razvoj sodobnih tehnologij, vključno s tehnologijami, ki omogočajo uspešnejše varovanje državne meje. Policija je odgovorna za

spremljanje razvoja novih tehnologij za učinkovitejšo mejno kontrolo in varovanje državne meje v Republiki Sloveniji, EU in svetu.

Policija razvija svoje programske rešitve v okviru procesa digitalizacije in razvoja aplikativnih rešitev za policijske postopke ter vnos podatkov v zakonsko predpisane baze podatkov. Pri razvoju novih tehnologij hkrati dejavno sodeluje s ponudniki novih tehničnih pripomočkov v obliki pilotnih projektov in praktičnih testiranj. Na podlagi rezultatov testiranj, izkušenj drugih mejnih služb pri uporabi in drugih tehničnih lastnosti, prilagojenih določenim specifičnim potrebam nadzora državne meje, se policija samostojno odloči za nakup in uporabo najnovejših tehničnih sredstev.

Za uporabo najnovejših tehnologij policija zagotavlja usposabljanje uporabnikom tehničnih sredstev. Usposabljanja so odvisna od zahtevnosti uporabe tehničnih sredstev in usposobljenosti policistov, ki rokujejo s temi tehničnimi sredstvi.

Za nabavo, vzdrževanje, obnovo, usposabljanje in spremljanje razvoja tehničnih sredstev policija uporablja predvsem sredstva iz skladov EU. Pri pripravi dokumentacije za prijavo na razpise skladov EU se dosledno upoštevajo ugotovljene pomanjkljivosti v okviru schengenskih evalvacij, ocene ranljivosti in priporočila opravljenih nadzorov na podlagi veljavne zakonodaje.

Za namene učinkovitega črpanja sredstev iz skladov EU ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, zagotavlja koordinacijo uporabe in črpanja sredstev skladov EU na področju migracij in zagotavljanja nadzora državne meje. Za črpanje sredstev v trenutnem finančnem ciklusu 2021–2027 policija načrtuje nakup tehničnih sredstev skupaj z nabavno službo MNZ ter pripravlja ustrezno dokumentacijo za črpanje sredstev iz skladov AMIF in ISF. Načrtovanje in porabo sredstev ter namensko uporabo izvaja pristojna služba MNZ. Prav tako se izvajajo različni monitoringi s strani Evropske komisije.

Strateški podcilji:

31. uporabljati najnovejše tehnologije za varovanje državne meje, za izvajanje mejne kontrole in varovanje državne meje, zlasti na odročnih delih državne meje in delih meje, kjer je najverjetneje, da lahko prihaja do pogostih nezakonitih prehodov državne meje;
32. nakupiti naprednejše tehnologije za nadzor državne meje z uporabo razpoložljivih sredstev skladov EU;
33. uporabiti finančna sredstev skladov EU za vzdrževanje in nadgradnjo sistema varovanja državne meje, kar vključuje nakup osnovnih sredstev in programske opreme ter izgradnjo potrebnih infrastrukturnih objektov.

9. Človekove pravice in temeljne svoboščine

Policija pod pogoji, ki jih določa zakon, za nujno potreben čas in z najmanjšo potrebno silo posameznikom omejuje temeljne človekove pravice. Zaradi tega sta ključna ustrezno zavedanje in usposobljenost policistov, da poslanstvo zagotavljanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin odlično poznajo in izvajajo. Pri izvajanju pooblastil, poleg zakonskih določil in pravil policijske stroke, policiste zavezuje tudi kodeks policijske etike.

Policija je dolžna zagotavljati stalna ponovitvena usposabljanja s področja varovanja človekovih pravic za vse policiste. To zagotavlja s programom usposabljanja prek spletnih učilnic in z rednim usposabljanjem za uporabo policijskih pooblastil, ki se organizirajo na vseh treh organizacijskih ravneh z letnim načrtom usposabljanja. Če se med spremljanjem uporabe pooblastil ugotovijo nepravilnosti, ki so povezane z neustrezno uporabo pooblastil, policija izvede ciljno usposabljanje.

Hkrati je treba stalno nadzorovati in spremljati zakonitosti postopkov policistov, kadar izvajajo pooblastila, katerih posledica je omejevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Ministrstvo za notranje zadeve s posebno službo, ki ne sme biti del policije, stalno nadzira načrtovanje in ravnanje policije v vseh postopkih. Civilni nadzor izvaja Varuh človekovih pravic Republike Slovenije, čigar pristojnosti so opredeljene v zakonskem predpisu, ki opredeljuje funkcijo varuha človekovih pravic. Poleg varuha človekovih pravic, civilni nadzor izvajajo še sodstvo, državni zbor, nevladne organizacije, mediji, občani v pritožbenih postopkih in druge civilne institucije v Republiki Sloveniji.

Strateška podcilja:

34. zagotavljati stalno usposabljanje o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah za vse policiste;
35. tvorno sodelovati za zagotavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin z nadzorstvenimi organi.

10. Nadzor kakovosti

Nadzor kakovosti dela policije izhaja iz III. poglavja zakona, ki določa naloge in pooblastila policije. Opredeljen je hierarhično in sledi trem ravnam organizacije policije. Ena od osnovnih nalog generalne policijske uprave je nadzorovanje dela policijskih enot, enako zakon določa na ravni policijske uprave. Za nadzor kakovosti na policijskih enotah so odgovorni vodilni uslužbenci teh enot.

Ena od oblik internega nadzora je tudi t. i. schengenska samoevalvacija, ki jo v rednih intervalih, po navadi v okviru priprav na schengensko evalvacijo, izvede policija v vseh policijskih enotah, ki izvajajo naloge, vezane na izvajanje schengenskega pravnega reda v državi.

Policija kot organ v sestavi MNZ je tudi subjekt nadzora ministrstva; ta nad izvajanjem nalog policije opravlja celovit, sistematičen in načrtovan nadzor. Z nadzorom se ugotavljajo zakonitost in strokovnost ter spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri izvajanju policijskih pooblastil in opravljanju nalog policije.

Poleg institucionaliziranega nadzora s strani ministrstva je policija deležna tudi nadzora urada varuha človekovih pravic v okviru določil opcijskega protokola ter tudi nadzora odbora državnega zbora za spremljanje dela policije in varnostnih služb.

Sestavni del nadzora kakovosti sta tudi ocena ranljivosti in schengenska evalvacija, ki jo izvaja in koordinira policija. Republika Slovenija izpolnjuje in sledi vsem priporočilom, povezanim s schengensko evalvacijo in ocenami ranljivosti, ter ima vzpostavljene ustrezne mehanizme evalvacije. Ocena ranljivosti se izvaja enkrat letno, hkrati se vsake tri mesece spremljata razvoj in uresničitev priporočil, ugotovljenih v prejšnjih ocenah ranljivosti. Poleg priprav na lastne schengenske evalvacije Republika Slovenija dejavno sodeluje v schengenskih evalvacijah v državah članicah. Policija koordinira usposabljanje strokovnjakov za izvajanje schengenskih evalvacij v organizaciji agencije FRONTEX. Policija hkrati skrbi, da je na razpolago dovolj usposobljenih strokovnjakov za izvajanje schengenskih evalvacij v državah članicah EU. Policija prav tako zagotavlja udeležbo ustreznih strokovnjakov v načrtovanih in nenačrtovanih schengenskih evalvacijah s tem, da redno spremlja letni načrt schengenskih evalvacij in o tem obvešča vse razpoložljive strokovnjake. Na podlagi tega pripravi okvirni plan dejavnosti za udeležbo usposobljenih strokovnjakov, ki se prijavijo za izvedbe schengenskih evalvacij.

Strateški podcilji:

36. dosledno izvajati letno oceno ranljivosti v državi in tvorno sodelovati pri razvoju koncepta ocene ranljivosti na ravni držav članic, ki jo koordinira FRONTEX;

37. redno izvajati nacionalne nadzore kakovosti na vseh treh organizacijskih ravneh in nadzor kakovosti stalno nadgrajevati;
38. pripraviti priporočila in učinkovite ukrepe za zmanjševanje ugotovljenih pomanjkljivosti/ranljivosti v okviru schengenske evalvacije, ocene ranljivosti in ugotovitev nacionalnih nadzorov.

11. Zaščita in reševanje na morju

V skladu z določili Pomorskega zakonika je URSP odgovorna za izvajanje iskanja in reševanja na morju. Koordinacijo in izvedbo iskanja in reševanja na morju URSP koordinira iz Centra za nadzor pomorskega prometa in upravljanja v kriznih situacijah (mednarodna kartica MRCC – pomorski koordinacijski center za iskanje in reševanja). URSP lahko po potrebi odredi tudi drugim plovilom na morju, da se vključijo v izvedbo iskanja in reševanja na morju. V primeru večjih nesreč oz. kadar tako oceni URSP, ta od URSZR zahteva aktivacijo regijskega štaba Civilne zaščite, ki nato prevzame koordinacijo iskanja in reševanja na morju.

Za namene zaščite in reševanja na morju je URSZR pripravil Načrt zaščite in reševanja ob nesreči na morju, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije. Načrt ureja ukrepe in dejavnosti za zaščito, reševanje in pomoč ter zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje. Ureja zaščito, reševanje in pomoč do točke, ko se odstrani neposredna nevarnost za ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino in okolje ter zmanjša nevarnost nastajanja nadaljnje škode.

Načrt natančneje določa pristojne organe, način obveščanja, ukrepanja, koordinacijo aktivnosti, načine in vrsto aktiviranih služb za majhne in tudi za večje dogodke, ki potrebujejo reševanje na morju. Načrt predvideva tudi zagotavljanje materialnih sredstev za pomoč in vključevanje mednarodnih aktivnosti v reševanje.

Strateški podcilj:

39. doseči minimalno število žrtev in materialne škode na morju.

SEZNAM KRATIC

AMIF	–	Evropski sklad za azil, migracije in vključevanje (Asylum, Migration and Integration Fund)
API	–	Predhodni podatki o potnikih (Advanced Passenger Information)
AVR	–	Program pomoči prostovoljnega vračanja (Assisted Voluntary Return)
CCC	–	FRONTEX skupni učni načrt za izvajanje usposabljanja mejnih in obalnih stražnikov (Common Core Curriculum for Border and Coast Guards)
CEPOL	–	Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (European Union Agency for Law Enforcement Training)
CIRAM	–	Skupni integrirani model analize tveganja (Common Integrated Risk Analysis Model)
CPS	–	Center za policijsko sodelovanje
CT	–	Center za tujce
DCAF	–	Ženevski center za nadzor oboroženih sil (Geneva Centre for Security Sector Governance)
SVI	–	Sistem vstopa/izstopa (Entry/Exit System)
ETIAS	–	Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (European Travel Information and Authorisation System)
EU	–	Evropska Unija
FRONTEX	–	Evropska agencija za mejno in obalno stražo (European Border and Coast Guard Agency)
FURS	–	Finančna uprava Republike Slovenije
IBM	–	Skladno upravljanje meja (Integrated Border Management)
IPA	–	Mednarodno policijsko združenje (International Police Association)
IRMA	–	Enotna aplikacija za vračanje (Irregular Migration Management Application)
ISF	–	Sklad za notranjo varnost (Internal Security Found)
MDDSZ	–	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MIZŠ	–	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	–	Ministrstvo za javno upravo
MNZ	–	Ministrstvo za notranje zadeve
MP	–	Ministrstvo za pravosodje
MZ	–	Ministrstvo za zdravje
MZZ	–	Ministrstvo za zunanje zadeve
OKC	–	Operativno – komunikacijski center
OKC GPU	–	Operativno – komunikacijski center Generalne policijske uprave
OVS	–	Obveščevalno varnostna služba

PCC SEE	–	Konvencija o policijskem sodelovanju v jugovzhodni Evropi (Police Cooperation Convention for Southeast Europe Secretariat)
PPIU	–	Policijska postaja za izravnalne ukrepe
PU	–	Policijska uprava
SENDM	–	Specializirana enota za nadzor državne meje
SEPA	–	Srednjeevropska policijska akademija
SIS	–	Schengenski informacijski sistem (Schengen Information System)
SKP	–	Sektor kriminalistične policije
SMP	–	Generalna policijska uprava, Uprava mejne policije, Sektor mejne policije
SOVA	–	Slovensko obveščevalno-varnostna agencija
SQF	–	Poklicni kvalifikacijski standard (Sectoral Qualifications Framework)
SV	–	Slovenska vojska
TAIEX	–	Tehnična pomoč in inštrument izmenjave informacij Evropske Komisije (Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission)
TO EIBM	–	Tehnična in operativna strategija evropskega IBM (Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management)
URSP	–	Uprava Republike Slovenije za pomorstvo
UOIM	–	Urad Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov
ZObr	–	Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20)